

גליון זה לע"נ אשת חבר שעמדה לימין רבינו שליט"א במסירות עצומה לכבודה של תורה, והיתה אמן של בנות ישראל הרבנית הצדקנית מרת **בת שבע אסתר קניבסקי** ע"ה אשר נתבקשה לישיבה של מעלה בש"ק חוה"מ סוכות י"ז תשרי תשע"ב תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים בעניני חג הסוכות

ועכ"פ בודאי שהיה קשה לקיים במדבר את המצות האלו. ובנוגע לשאלה למ"ד עניי כבוד היו, איך עשו סוכה במדבר והרי היו עליהם עננים מסוככים עליהם, השיב רבינו - עננים לא מפריע לסוכה וכי אסור לבנות סוכה אם יש למעלה עננים בשמים.

אתרוג במקדש

יש לעיין איך יוצאים ידי חובה במקדש בנטילת אתרוג והרי אינו ראוי שם למאכל, כי הוא חולין ולא נאכל בעזרה, וקיימא לן בסוכה ל"ה ב' שצריך שיהיה האתרוג ראוי למאכל, והשיב רבנו שודאי שבעת הצורך מותר לשבת ולאכול בעזרה (ע"ע בתוס' מנחות פ' ב' תוד"ה וכו'). (שיח הסוכות)

אמירת נוסח הזמנת האושפיזין

יש שנוהגים להזמין את האושפיזין לסוכה כיון דאיתא בזהר (ח"ג דף ק"ד א') שהם באים בסוכות. ורבנו עצמו אינו נוהג בזה כי לא ראה כן אצל מרן החזו"א, אמנם אביו זצ"ל היה אומר את הנוסח הנאמר אודות האושפיזין.

איך קיימו סוכה וד' מינים במדבר

אודות קיום מצות סוכה וד' מינים במדבר אמר רבנו: מצות סוכה, היו חייבים רק מתי שחננו כי כשהלכו הרי הם כמו הולכי דרכים גם בשעה שחונים לזמן (משנ"ב ס"ק ת"ר מ"ב) ולענין מצות ד' מינים, יתכן שקנו מתגרי גוים שמכרו להם (עי' מד"ר שיר השירים פר' ד' כ"ז).

ידה האזתנים

לשותפינו היקרים שיחי

כונתב כאן בשבוע שעבר, כל השותפים בהוצאת הדברי תורה המורחבים לימים הנוראים הועבר שמם בערב ראש השנה לרבינו לברכה, מיד לאחר שסיים מסכת קידושין (חצי ש"ס) והחל ללמוד מסכת בבא קמא (כפי שניתן לראות) הדפים הונחו לצד מרן בשעת לימודו, כשמיד לאחר שסיים את סדר לימודו קיבל לידיו את רשימת השמות איש איש ובקשתו ועיין בשמות ובבקשות וזכו כולם לברכת רבינו לברכת שנה טובה ושיתמלאו כל הבקשות במהרה לטובה.

ואשרי הזוכה להיות שותף בהפצת דברי תורתו של רבינו שליט"א. ניתן להשתתף בהוצאת הגליונות מדי שבוע, וכל השותפים יוזכר שמם לברכה כפי בקשתם האישית. ניתן לפנות למס': 053-3145900 וכן ניתן להעביר גם במכשירי קהילות / נדרים בבתי הכנסת, ע"ש דברי שי"ה.

עלי שי"ה

'שאלות שהזמן גרמא'

ערב ראש השנה, יום הדין, גורר מטבעו שאלות מענינות ומאתגרות המתאספות אל שולחנו של רבינו שליט"א. כך למשל, שלח בחור בן - עליה לשאול שאלה לא שגרתית. לדבריו, הוא שם לב שהרבה בחורים מתקשים במציאת חברותא מתאימה, והחל להשתדל לחפש בן זוג שיתאים למי שמחפש, דא עקא, שאמנם זוכה לעשות חסדים רבים אך הוא חושש מכיון שזה גוזל מזמנו אולי יש כאן חשש של ביטול תורה. תשובת רבינו היתה: אינו צריך לחשוש. כמידי שנה, גם כעת הגיעו כמה אנשים שמדת הדין פגעה בהם, והם תולים את זה בכך שנהגו ברבינו שלא בכבוד, והם באו בבקשת סליחה, רבינו לא הבין מה הפגיעה בו, ואמר שהכל בסדר...

מפירותיו של 'דברי שיח'...

עם כלות שנת תשע"ט נתבררנו בשמועה טובה, על צאתו לאור עולם של הספר 'תורת חיים' - דברי תורה מסודרים על כל חומש בראשית מעשה ידי אומן הרה"ג רבי שלום מאיר הכהן וולך, בספר הנפלא (למעלה מסד 700 עמוד) מובא ליקוט אדיר שלא היה כמוהו, מכל ספרי רבינו וספרי תלמידיו, לפי נושאי הפרשיות, כאשר כמעט כל פסוק יש כמה חידושים ועובדות. לכבוד הוא לנו 'מערכת דברי שיח' שדברי התורה הנדירים והלא מוכרים מרבינו שליט"א, שהבאנו בגליון במשך שמונה שנים, מובאים במאות מקומות לאורך כל הספר. תלמידי רבינו שליט"א ימצאו ענין רב מאוד בחיבור הענק הזה. נברך את הרב המחבר שליט"א שיזכה להשלים את החיבור על כל כרכי החומש, וימשיך הלאה לזכות את הרבים ברוב פאר והדר בלי שום תקלה ומכשול.

ברכה חג כשר ושמח,
יצחק גולדשטון

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

מענייני ארבעת המינים

נוספים שהביאו לו, רק אחרי שגמר הלל, וטעמו מפני שלחזו"א לא הי' ספק והי' בטוח שאתרוגו כשר ומהודר אבל אצלו שמסתפק לכן מנענו מיד (קודם הלל) בכולם. ואחרי פטירת רבנו הגרמ"ל זלה"ה אינו לוקח מהעץ של הגרמ"ל עצמו אלא מזן שנלקח מאתרוגי רמ"י שהם נאים יותר.

טז. מרן נותן רשות לכל המתפללים לנענע בד' מינים שלו, ומכריז שמקנה לכל מי שרוצה ע"מ להחזיר, חוץ מלקטנים.

אף שע"ז נהי' האתרוג עם קצת כתמים והוא משומש מאוד, מ"מ מצות חסד עדיפא לו. ויודעים דברי החת"ס (עהש"ס, סוכה ל"ו) לגבי כתמים אלו מחמת המצוה.

יז. בשעת ההלל ואמירת ההושענות מחזיק כל הזמן ג' המינים בימין ואתרוג בשמאל.

ע"י מ"א סי' תרנ"ו סק"ו.

יח. ומצמיד ב' ידיו זו לזו.

ע"י תרנ"א סי"א צריך לחבר האתרוג ללולב בשעת נענועו וכו' ומרן שליט"א מחבר אותם גם שלא בשעת נענוע.

יט. בערבות בדרך כלל מברר בעיקר אם אינם גזולות (כי בזה מצוי יותר שגוזלים ומוכרים).

ע"י שו"ע תרמ"ט סי"א וס"ד.

כ. מקפיד לשלם על האתרוג והלולב ושאר המינים שמביאים לו ולא לקחת בחינם.

ע"י מ"ב סי' תקפ"ה סק"ח בשם מט"א וע"י מ"ב סי' תרנ"ח סק"י דין אלו שפורעים התשלום אחר החג. ובשנים האחרונות הרמ"נ נותן למרן בכל שנה אתרוג מהודר מזן החזו"א, ומרן מאוד מרוצה ושמח וכאות הוקרה נותן לו בכל שנה חיבור מחיבורו בהקדשה אישית.

כא. בהושענא רבא מוריד את הטבעות מהלולב מאחרי הברכה של הלל וקודם אמירת ההלל.

ע"י תרס"ד סי"א שנוהגים להתיר בו אגודו של לולב. והנה, מרן מוריד אחרי הברכה ולפני הלל, וכן נהג מרן החזו"א.

(אלא' הנהגות מרן שליט"א על סדר השו"ע)

פיטמתו.

ט. סדר איגוד ג' המינים. הדסים בימין וערבות בשמאל ולולב באמצע. ומניח את ההדסים וערבות בתוך קושיקיל נאים כשהלולב באמצע. נוטל עלה של לולב וקושר ג' המינים בקשר על גבי קשר, ואח"כ אוגד גם עם טבעת, ואח"כ אוגד על הלולב עצמו ג' טבעות.

ע"י משנ"ב סי' תרנ"א סק"ח ט' בענין בית יד שעושין וכו' ושם סק"י דין פרטי הדין של שלושת הקשרים.

י. לא מקפיד לברך על ד' המינים בסוכה. ואפילו שיש סוכה בסמוך לא נוהג כן. משנ"ב סי' תרנ"א סק"י דין בשם האר"ז לברך בסוכה.

יא. בשעת הברכה על נטילת הלולב, הופך האתרוג שהעוקץ הי' כלפי מעלה כדי שלא יצא יד"ח קודם הברכה. אולם בברכת שהחיינו הופך בחזרה האתרוג ומעמידו כדרך גידולו.

ע"י תרנ"א סי"ה או יהפוך האתרוג עד שיברך, ובמ"ב כ"ה הובא בשם הגר"א דזה העצה היותר מובחרת שבכולן.

יב. בסדר הנענועים מוליך ומביא ישר ולא מכסס, וסדר הצדדים הוא כמש"כ המשנ"ב. ולא הופך פניו וגופו לצד שמנענע.

ע"י בזה שו"ע תרנ"א סי"ט ובמ"ב.

יג. הידר שלא יהי' המעש"ר ומעשר עני באתרוג משום לכס, ואפי' כשחל יו"ט א' בשבת.

ע"י היטב בדרך אמונה פ"ו מתרומות ה"ב בבה"ל ד"ה כהני ובצה"ל אות ע"ז, ובשו"ה תרמ"ט ב' בכל מה שצ"י שם.

יד. אחרי שמעשר את האתרוג אומר לחתוך האתרוג המעושר שלא יבואו לאוכלו, ולא לחתוך ע"י סכין אלא ביד.

ע"י ד"א מתרומות הכ"א בבה"ל ד"ה על, שהביא לדון איך אפשר לעשר החלק שבלוע בסכין, ע"ש באורך, ולכן משתדל שיחתכו ביד או יקחו אתרוג שלם למעשר.

טו. האתרוג שעליו מברך הוא מהעץ של הגאון רמ"י ליפקוביץ זלה"ה (שקיבל זרעים לשתול, ממרן החזו"א שזה בודאי אינו מורכב) אמנם אחרי שנוטל אתרוג זה מנענע עם אתרוגים מזנים אחרים.

ואמר לי מרן, שהחזו"א הי' מנענע באתרוגים

א. בדרך כלל לברכה - נוטל לולב רגיל שראשו ישר, ומהדר עוד ליטול לולב נוסף שראש התיומת כפופה במקצת וכמו שכתב הרא"ש ז"ל.

ע"י שו"ה תרמ"ה י"ז שסיכם פרטי הדינים בלולב כפוף ואופנים שונים. אודות אתרוג תימני אמר לי מרן שלא מקפיד ליטול אתרוג כזה וגם החזו"א לא היה מחזר אחרי אתרוג זה ותלמידי הגר"ז מבריסק מהדרין אחר אתרוג זה עכ"ל.

ב. לא מקפיד אם יש מעט 'קורא' (שזה קליפה חומה) על ראשי הלולב וכן הקיל החזו"א.

וע"י כה"ח סי' תרמ"א ס"ק קכ"ד.

ג. בדרך כלל נוטל הדס שיש ג' עליו בכל קו, אמנם לאחרונה נתנו לו הדסים שיש ז' עליו בכל קו כדעת רש"י, ונענע גם בזה.

ע"י שו"ע תרמ"ו סי"א ומ"ב ורש"י סוכה ל"ב ב'.

ד. משתדל להדר לקחת אתרוג גדול וכן לולב ושאר המינים משום הידור מצוה, כה"א שהכוונה בגדול.

ע"י מ"ב תרנ"ו סק"א במה שאמרו מצוה להוסיף עד שלישי, אם הכונה להוסיף על אתרוג מהודר יותר או על אתרוג גדול יותר. ואמר לי שיש הידור ליקח גדול אפילו אם יש לפניו אתרוג שאינו שיעור בצמצום אעפ"כ יש הידור לנענע בגדול יותר. וע"י היטב מג"א סי' תרע"ב סק"ב.

ה. לא מחליף את הערבות בכל יום אלא כשמתחיל להתייבש והוא בערך כל יומיים.

כתב הרמ"א ונוהגים ליקח כל יום חוה"מ ערבה חדשה וכו' וע"ש בבאר היטב שיש אופן שלא כדאי ליקח כל יום חדשה.

ו. האתרוג מעדיף שיהי' צהוב ולא ירוק, ושיהי' גדול ונאה.

ואפי' ירקות כזו ההולכת ומצהיבה וכשירה, מ"מ מהודר יותר שכבר בעת הברכה זה צהוב.

ז. אינו מעיין הרבה באתרוג לחפש אם יש בלעטלך קטנים שאין נראים לעיל, או נקודות שחורות זעירות וכן נהג החזו"א.

ע"י דרך אמונה רפ"ד משמיטה ויובל בבה"ל ד"ה בין.

ח. לא הקפיד ליטול אתרוג בדווקא עם פיטם, כי הוא רק הידור וכשר גם בלי זה אם לא נפל, אלא גדל כך מתחילת ברייתו.

ע"י שו"ה תרמ"ח דין י"א סיכום הדינים לגבי ניטל

יפה מראה

ושמחת בחגך:

תמונה שנשלחה ממשפחת ק', בו נראה רבינו שליט"א לפני למעלה מארבעים שנה רוקד עם רעהו הגה"צ רבי אריה שכטר, מי שידוע לזהות באיזה שמחה מדובר, ואת שמות הנוכחים, נשמח אם ישלח את הפרטים למערכת דברי שי"ח.

הר"ר משה ניימן שליט"א שזוכה מדי שנה מזה שנים רבות להביא לרבינו אתרוג מהודר מפרדסו הידוע כמחזק ללא הרכבה כלל.

שבבי זכרון הרבנית מזל אלקיים ע"ה

להקל מעליה את כל העלויות והירידות, אבל הרבנית מזל ע"ה לא ויתרה על הזכות, היא הגיבה 'לא אוותר על השכנות כאן, גם במחיר של קושי לעלות את המדרגות האלו'. בעלה הגאון רבי בנימין שליט"א הוא מרבני שיכון חזון איש, ומחשובי הרבנים בכולל חזון איש בבני ברק, וזכה גם לחבר מספר ספרים נודעים בהלכות שבת, הוא נכנס ויוצא אצל רבינו שליט"א לכל ענין, ואף זוכה לקירבה יתירה כל השנים.

יסורים באהבה

פרק מיוחד בחייה היה קבלת יסורים באהבה, בעשרות שנותיה האחרונות היא סבלה יסורים קשים ומרים, ועם כל זה לא זעה באמונתה, בכל צורך רפואי הקטן ביותר, לא היו זזים מבלי לקבל את ברכת הדרך וברכה לרפואה מרבינו שליט"א, היא האמינה בכל ליבה בברכת הצדיק, וידעה כי באמונת חכמים אפשר להיוושע. הרבנית הצדקנית אשת חבר להבחל"ח רבינו שליט"א היתה מגיע אליה באופן קבוע בכל שבת אחרי הצהריים לדרוש בשלומה, ולראות במה אפשר לסייע לה. הביקור הזה, כפי שהעידה גב' מזל בעצמה, נתן לו את הכוח לחיות כל השבוע בשמחה. מפעם לפעם כשהיה רבינו פוגש בהגאון רבי בנימין שליט"א היה מתעניין בבריאותה ומברך שיהיה אך טוב. בערב חג הסוכות תשע"ט הסתלקה לעולם שכולו טוב, כשרבינו שליט"א בראש מסע הלוויה, ובזמן הקצר שהיה עד לכניסת החג הגיע לנחם את בעלה שליט"א והבנים, יהיו הדברים לעלוי נשמת מזל בת אסתר ודוד, תנצבה.

תמונה נדירה של מן הסטייפלר כותב את שטר הכתובה להחתן ר' בנימין אלקיים שליט"א (מימין). הכתיבה בצד שמאל, כי מן ז"ל היה איטר יד.

מקום המגורים שנועד ברצות ה', היה ברחוב רשב"ם 23. אז באותם שנים התגורר בכניסה אחת מן הסטייפלר בעצמו, בקומה ראשונה, ובקומה השניה משפחת אלקיים. בכניסה השניה גר רבינו הגר"ח קניבסקי שליט"א.

במהלך ימי השבע ברכות, כשיצא החתן לאחת התפילות, הוא רואה את הסטייפלר בפתח ביתו בקומה הראשונה, כשהוא קורא לו, 'אתה אורח חדש בבנין, שיהיה לך ישוב טוב, אני רוצה להביא לך מתנה', ונכנס לביתו והוציא לו את אחד מכרכי קהילות יעקב ומסר לו במתנה.

במשך השנים אף זכו למעין הבטחה נדירה של מן הקהילות יעקב ז"ע שיזכו לזרע של קיימא, ואכן בברכתו ותפילתו נולדו להם שני בנים.

טוב לצדיק טוב לשכנו

כשכנים בבנין בו מתגורר רבינו, הם 'זכו' להפרעות רבות ביום ובלילה, לא פעם אנשים נדכאים שלא מצאו מחסה דפקו אצלם וביקשו עזרה, גם בחיי היום יום לא תמיד היה מקום בחדר המדרגות לרדת ולעלות, הן הבנין הזה הוא תל תלפיות, בפרט בזמני עומס כמו חגים וחול המועד, שחדר המדרגות עמוס, קשה לאדם בריא להתמודד במצבים כאלה, קל וחומר לאדם שאינו בריא, ועם זאת תמיד קיבלה באהבה את הכל ובשמחה ביודעה שגם הקושי בא מאת הבורא ית', והכל שווה כדי לדור בשכינות עם רבינו.

בשלב מסוים היתה להם הצעה רווחית ביותר: לעבור לדירה בבנין אחר בקומת קרקע, מרווחת ונאה, בשכר מלא, כדי

שנה להסתלקותה

**שבבי זכרון על הרבנית מזל אלקיים ע"ה
אשת הגאון רבי בנימין שליט"א
השכנים הוותיקים בבנין של רבינו שליט"א
עשרות בשנים.**

"טוב שכן טוב מאח רחוק" כך קבע שלמה המלך ע"ה בחכמתו (משלי כ"ז י'). ואכן כל באי בית רבינו ידעו והכירו את חשיבותם של השכנים היקרים משפחת אלקיים, ימיהם כמעט כימי אבני הבנין, הם וותיקי הוותיקים. לקראת חג הסוכות הבא עלינו לטובה, בו יחול יום היא"צ הראשון שלה, אמרנו להביא מספר עובדות לחיזוק ולעלוי נשמתה, ממה ששמענו מבני משפחתה.

התונה של גדולי הדור

באותם שנים נפתחה ישיבת בית מאיר בבני ברק ע"י הגאונים רבי ראובן פיין ורבי זלמן רוטברג זצ"ל. רבי בנימין שליט"א היה ממצטייני התלמידים הראשונים של ישיבת בית מאיר המעטירה, וכשבא בברית

טבת תשכ"א. מן הסטייפלר זצוק"ל בחתונת ר' בנימין אלקיים שליט"א. הצילום בזוית מהצד. גם הצלמים ידעו כי הוא מקפיד לא להצטלם ולכן לא עמדו מולו...

אירוסין, הוא היה החתן הראשון של הישיבה שמתחתן. הכלה, למדה גם היא בסמינר שייסד הרב י"א וולף זצ"ל באותם שנים בבני ברק, וגם היא היתה הכלה הראשונה שנישאת למזל טוב.

החתן ראשון, הכלה ראשונה, ומי איפה יסדר להם חופה וקידושין?

מן ראש גולת ישראל בעל קהילות יעקב הסטייפלר ז"ע, שבאותם שנים לא היה מבוגר כ"כ, אבל ידע תמיד סבל ומכאוב, קבע מקום לתפילתו בימות החול בישיבת 'בית מאיר' הסמוכה לביתו, ברחוב דבורה הנביאה. כשהחתן ביקש שיבוא לסדר לו את הקידושין, הרגיש הכרת הטוב לישיבה והסכים, כך זכו הזוג הטרי לגדול הדור שילוה אותם בפסיעות הראשונות.

מדרג חרש זתלמדם זרקו חיים

התוכנית

במאמרים שלפנינו, נביא בס"ד, פרק אחרי פרק, מסודר ומבורר מתוך ספרים רבים, שיחות עם תלמידים מקורבים, ראינות אישיות עם משפחת רבינו שליט"א, עצות מתוך קבלת הקהל של רבינו, בתוספת מסמכים נדירים ותמונות שישפכו אור על כל מיני הנהגות - חינוך מופלאות.

קודם יציאתנו לדרך, קיבלנו אישור מתלמיד חכם שליט"א שעבר על הדברים, ואישר לפירסום. תודת מערכת 'דברי שיח' על זמנו היקר שהוא מקדיש עבורנו.

אנו תפילה לה' יתברך, וְזַכְנוּ לְגִדְל בְּנִים וּבְנֵי בָנִים חֲכָמִים וּבְבוֹנִים אוֹהְבֵי ה', יִרְאֵי אֱלֹקִים אֲנָשֵׁי אֶמֶת זָרַע קִדְשׁ, בְּה' דְּבָקִים, וּמְאִירִים אֶת הָעוֹלָם בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים וּבְכָל מְלָאכַת עֲבוֹדַת הַבּוֹרָא, אָמֵן.

הכללי ניתן לחלק לשניים: החלק אותו רואה ומקבל האב/המחנך מסביבתו, מהמקום בו גדל, מהרבנים מהם קיבל, שזה בחינה של מסורת העוברת בכל קהילה, ויש חינוך שהוא תגובה נכונה הנצרכת לאותו הפרט, ולשם זה יש להכין כלים וללמוד מהם הכללים.

את יסודות החינוך נוחל האדם מסביבתו ורבותיו. דמות דיקונו של רבינו בילדותו, על ברכי אביו מן ז"ע (מספר 'הרבנית')

מובן, כי אין בכוחנו ליכנס לכל נושא לגופו, אך כן יש באפשרותנו להביא מבט כללי של דעת - תורה מרבינו שליט"א איך יש לנהוג במצבים דומים, וכיצד נוהג הוא בעצמו.

זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו

זכה דורנו כי כבר נדפסו עשרות רבות של ספרים מלאים מזן אל זן בשותי"ם, פסקי הלכה, הנהגות, מעשה-רב, עובדות ואמרים מרבינו שליט"א כמעט בכל מקצועות התורה, החל בד' חלקי שולחן ערוך, על התורה ועל הש"ס, וכלה בספרים המעוררים לחשקת התורה ותיקון המדות.

אמנם, דומה כי עד היום לא נכתב שום אסופה מסודרת של מאמרי חינוך, הדרכה והלכה למעשה כיצד לנהוג עם הילדים, וכיצד ינהגו הילדים עם אבותיהם, הוראות למחנכים וכללי ההתנהגות הנכונה לתלמידים.

מי לא קשור לנושא חינוך?

הלא דבר הוא:

ענין החינוך נוגע כמעט לכל אחד, צעיר כזקן, יונק ומבוגר, הן למחנך והן למתחנך, והיא מצוה שהזמן לא גרמא, ונהוגות בכל מקום וגם בזמן הזה, לכל אחד, לאיש ולאשה, והוא נצרך ביותר, ואולי דווקא משום זה, קשה לכתוב באופן מסודר על נושא זה.

'כל התחלות קשות' קבעו חז"ל, כי אכן כתיבת נושא זה נדחה שוב ושוב במשך יותר משנה, עד שבעצת חברים החלטנו להתחיל, וה' יעזרנו, ולא עליך המלאכה לגמור.

מסודרת החינוך דור מפי דור

כל בר דעת יודע, כי כל ענין החינוך הוא לגופו של ענין. דברים אלו כבר אמרם שלמה המלך ע"ה בחכמתו (משלי כ"ב ו') חנוך לנער על פי דרכו. וכדברי המלבי"ם שם 'כי כל אדם מסוגל מטבעו לענין אחר, בין בדעות, יש שמוחם חד, ויש ששכלם ישר בלתי מחודד, וצריך ללמדם כפי ההכנה שנמצא בו, ובין במעשים, יש שמוכן לאומנות מיוחדת, ולמדה מיוחדת, ויקבל אותה בקל, וזה יוכר בהנער לפי התשוקה עכ"ל. אלא שבכלליות, את נושא החינוך

"עצות חינוכיות ממה שהשיב בעתות קבלת קהל". מראה קבלת קהל אופייני באחד הימים בבית רבינו שליט"א.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

053-3145900 ☎ 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שיח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310